

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ОБ'ЄДНАНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM TO INCREASE COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES UNDER ASSOCIATION TERRITORIAL COMMUNITIES

Співак С.М.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

Синькевич Н.І.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

У статті запропоновано організаційно-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах добровільного об'єднання територіальних громад. Проаналізовано основні проблеми, які виникають на шляху становлення «ефективних» підприємств в умовах децентралізації. Розроблено алгоритм формування механізму управління конкурентоспроможністю, а також наведено систему показників для оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: механізм, управління, конкурентоспроможність, алгоритм, об'єднання територіальних громад, підприємство.

В статье предложен организационно-экономический механизм повышения конкурентоспособности предприятия в условиях добровольного объединения территориальных общин. Проанализированы основные проблемы, возникающие на пути становления «эффективных» предприятий в условиях децентрализации. Разработан алгоритм формирования механизма управления конкурентоспособностью, а также приведена система показателей для оценки конкурентоспособности предприятия.

Ключевые слова: механизм, управление, конкурентоспособность, алгоритм, объединение территориальных общин, предприятие.

In the article proposes the organizational and economic mechanism of increasing competitiveness in conditions of a voluntary association of territorial communities. Analyzed the main problems arising on the way to the formation of "effective" enterprises in the conditions of decentralization. The algorithm for the formation of a mechanism for managing competitiveness is developed and a system of indicators to assess the enterprise competitiveness is presented.

Keywords: mechanism, management, competitiveness, algorithm, territorial community, enterprise.

Постановка проблеми. У сучасних умовах реалізації реформ децентралізації швидкими темпами розвиваються технології та удосконалюються методи управління підприємствами. Основною рушійною силою розвитку підприємства є конкуренція, яка змушує керівників постійно шукати нові шляхи підвищення своєї конкурентоспроможності. Складні та нестабільні суспільно-політичні умови, в яких функціонують підприємства, вимагають нових механізмів вирішення питання не лише підвищення

конкурентоспроможності, але й існування та регіонального розвитку підприємств. У науковій літературі описано велику кількість методів та окремих показників для оцінки конкурентоспроможності підприємства. Проте нині не існує єдиного механізму здійснення оцінки та прийняття рішень щодо підвищення конкурентоспроможності для підприємств в умовах трансформаційної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у формування теоретико-мето-

дологічних засад конкурентоспроможності підприємств та регіону зробили такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як, зокрема, Б. Андрушків, А. Воронкова, П. Друкер, Ю. Іванов, М. Кизим, С. Клименко, М. Портер, В. Пономаренко, А. Ткачук, О. Тридід, Р. Фатхудінов, С. Хамініч, Й. Шумпетер [1–5]. У працях зазначених науковців розглянуто сутність конкурентоспроможності, види конкурентних переваг та механізми їх формування, конкурентні стратегії, методи оцінювання конкурентоспроможності тощо. Проте питання підвищення ефективності підприємств та формування комплексного організаційно-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності в умовах добровільного об'єднання територіальних громад вимагають подальших досліджень.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Недостатньо розкриті роль механізму підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах добровільного об'єднання територіальних громад та можливі перспективи у цій сфері. Недостатній рівень наукової розробленості проблеми та безперечна практична значущість для розвитку економіки України загалом зумовили вибір теми дослідження та визначили її мету.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Мета статті полягає у дослідженні

стану, тенденцій регіонального розвитку та діяльності промислових підприємств в умовах адміністративно-територіальної реформи, а також формуванні організаційно-економічного механізму розвитку підприємств в умовах трансформаційної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одними із головних показників, які виражають сутність ринкових відносин, є конкурентоспроможність та конкуренція на ринку між підприємствами. Підприємство є головною ланкою ринкової економіки, тому високий рівень конкурентоспроможності підприємства дає змогу сформувати конкурентну економіку регіону, галузі та країни загалом [4].

Необхідність формування ефективного механізму підвищення конкурентоспроможності промислового підприємства очевидна та повинна враховувати велику кількість факторів, що впливають на стан і розвиток виробничої системи адміністративного району. Серед них слід назвати кваліфікацію кадрів, фізичне та моральне старіння технологій, зниження швидкості адаптації підприємства до нових умов господарювання, зниження внутрішньої конкуренції.

Нами визначено основні причини виникнення цих проблем в умовах добровільного об'єднання територіальних громад [6]:

Рис. 1. Алгоритм управління конкурентоспроможністю підприємства

1) невідповідність програм реформування економіки і результатів їх виконання визначеним техніко-економічним та соціальним пріоритетам;

2) невизнання під час формування державної політики об'єктивної нерівності умов відтворення виробництва у різних адміністративних районах;

3) недостатній рівень фінансової підтримки виробництва та соціальної сфери окремих населених пунктів як складової добровільного об'єднання територіальних громад;

4) відсутність практичних програм стимулювання впровадження інноваційних технологій та інвестицій в агропромислове виробництво;

5) відсутність паритетних економічних відносин між аграрним сектором, промисловістю та іншими галузями економіки;

6) недостатній рівень державної підтримки облаштування сільських територій;

7) відсутність умов для підвищення рівня продуктивності праці, створення нових робочих місць та підвищення рівня доходів тощо.

Оскільки основним завданням будь-якого підприємства є утримання кращої конкурентної позиції на ринку, стратегічними цілями підвищення конкурентоспроможності підприємства є формування, підтримка та розвиток стратегічних конкурентних переваг. У зв'язку з цим виникає необхідність вивчення та вдосконалення механізму підвищення конкурентоспроможності промислового підприємства з урахуванням всіх наявних бар'єрів.

Розглянемо алгоритм формування організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю підприємства (рис. 1).

Для прийняття управлінських рішень з підвищення конкурентоспроможності підприємства необхідно здійснити декілька кроків, а саме спочатку визначити основну мету, виявити та оцінити фактори, які впливають на ефективність підприємства, оцінити ефективність розроблених заходів та прийняти рішення щодо реалізації заходів для підвищення рівня конкурентоспроможності відповідного підприємства.

У процесі реалізації адміністративно-територіальної реформи проблемі забезпечення конкурентоспроможності бюджетоутворюючих підприємств необхідно приділити особливу увагу. Тому впровадження організаційно-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності підприємств повинно проходити три етапи.

На першому етапі необхідно забезпечити:

– проведення організаційної та інформаційно-роз'яснювальної роботи із забезпечення виконання програми реформ;

– удосконалення організаційно-правового механізму ефективного функціонування підприємств в умовах об'єднаної територіальної громади;

– розробку та затвердження програм виробництва і постачання;

– підвищення стандартів якості на основні види до міжнародних вимог;

– забезпечення захисту їх інтересів товаровиробників із просування продукції на внутрішній і зовнішній ринки.

На другому етапі забезпечуються підготовка та виконання науково-технічної програми, виконання передбачених соціальних і виробничих показників.

На третьому етапі передбачаються:

– забезпечення виконання визначених заходів за кожним напрямом розвитку виробничого сектору та територіальних громад;

– досягнення запланованих обсягів виробництва продукції;

– забезпечення роботи з розвитку та благоустрою району;

– створення соціальних, економічних та інших передумов для забезпечення необхідних умов проживання та праці населення об'єднаної територіальних громад.

Висновки. Отже, необхідне впровадження принципово нової для України соціально-економічної стратегії та державницької ідеології, що опирається на впровадження найбільш досконалих механізмів управління розвитком підприємства в умовах трансформаційної економіки, які можуть бути закріплені в пропонованій нами Економічній Конституції України [4].

Усі ці та інші обставини зумовлюють необхідність активізації економічних реформ, розроблення й впровадження нових організаційно-економічних механізмів, які, ґрунтуючись на економічних закономірностях, регламентуватимуть діяльність економічних суб'єктів на мікро-, макро- і мезорівнях, галузей і регіонів. Власне, тоді реформи матимуть результат.

Таким чином, створюються передумови для стабільного соціально-економічного розвитку підприємств, адміністративних районів, держави, зростання міжнародного авторитету України у світовому співтоваристві, створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення в національну економіку зарубіжних інвестицій, створення спільних підприємств та конкурентоспроможної продукції.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Управління конкурентоспроможністю підприємства : [навчальний посібник] / [С. Клименко, О. Дуброва, Д. Барабась та ін.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 527 с.
2. Портер М.Е. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / М.Е. Портер; пер. с англ. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 380 с.
3. Фатхутдинов Р. Управление конкурентоспособностью организации : [учебное пособие] / Р. Фатхутдинов. – М. : Эксмо, 2004. – 544 с.

-
4. Наративи з проблем формування інституційних засад формування Економічної Конституції України / за заг. ред. Б. Андрушківа. – Тернопіль : ТзОВ «Тернограф», 2013. – 552 с.
 5. Інноваційна політика / [Б. Андрушків, Н. Кирич, Ю. Вовк та ін.]. – Тернопіль : ТзОВ «Тернограф», 2012. – 484 с.
 6. Стратегія розвитку адміністративного району / [С. Співак, Б. Андрушків, Г. Мельник та ін.]. – Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2017. – 456 с.
 7. Інноваційні засади формування концепції Комплексної науково-технічної програми: «Нова економіка Тернопільської області» / за ред. Б. Андрушківа – Тернопіль : Астон, 2014. – 208 с.
 8. Герасимчук В. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність / В. Герасимчук. – К., 2005. – 167 с.